

Commissie Financiën

Aan het Centraal Planbureau
T.a.v. de directeur van het CPB
De heer C.N. Teulings
Postbus 80510
2508 GM Den Haag
Per e-mail: c.n.teulings@cpb.nl

In afschrift aan de minister van
Economische Zaken, Landbouw en
Innovatie

Plaats en datum: Den Haag, 2 mei 2012
Betreft: Nadere vragen aan het CPB n.a.v. de CPB-notitie "Second opinion rapport Nederland en de euro van Lombard Street Research"
Ons kenmerk: 2012D19726
Uw kenmerk: -
Uw brief van: -

Geachte heer Teulings,

In de procedurevergadering van de commissie Financiën van 25 april 2012 is gesproken over de CPB-notitie "Second opinion rapport Nederland en de euro van Lombard Street Research". Bij enkele leden van de commissie bleek er behoefte te bestaan aan het stellen van nadere vragen aan het CPB.

De commissie Financiën heeft besloten u te verzoeken nog enkele (aanvullende) vragen te beantwoorden. Hieronder treft u de vragen van de leden van de fracties van de PVV en van de SP aan.

Vragen van de leden van de fractie van de PVV

1. Het CPB is van mening dat LSR de Nederlandse financiële steun aan Griekenland, Portugal, Italië en Spanje te hoog inschat. 'Het CPB gaat ervan uit dat in een gemiddeld scenario Spanje en Italië hun schulden zelf volledig kunnen terugbetalen' (pp. 10). Waar is dit op gebaseerd?
2. Daarnaast wijst het CPB ook op mogelijke successen ter voorkoming van steunaanvragen van bepaalde landen. Het CPB noemt o.a. de liquiditeitssteun van de ECB. Maar houdt het CPB er ook rekening mee dat deze liquiditeitssteun als een boemerang kan terugslaan en dat de Nederlandse belastingbetaler hier grote risico's op loopt?
3. Het CPB stelt ook: 'De baten die LSR toeschrijft aan het verlaten van de eurozone, zijn sterk

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

overdreven'. (pp. 10) en 'Reeds aangegane verplichtingen, ook in de vorm van het ESM of het EFSF, worden dan [volgens berekening LSR] niet nagekomen. [...] Daarnaast kan het niet nakomen van deze verplichtingen tot juridische procedures leiden. Het CPB kan niet beoordelen wat de juridische en politieke consequenties hiervan zijn.' (pp. 11)
Waarom voert het CPB het ESM hier nu op? Het Nederlandse parlement heeft het ESM toch (nog) niet geratificeerd? We zijn hiervoor dan toch ook nog geen juridische verplichtingen aangegaan?

Vragen van de leden van de fractie van de SP

Een groot deel van de vragen van de leden van de fractie van de SP is in de CPB-notitie onbeantwoord gebleven. Deze betreffen vooral vragen die betrekking hebben op onderzoek van het CPB zelf. De leden verzoeken nadrukkelijk onderstaande vragen afzonderlijk te beantwoorden:

1. Heeft het CPB zelf een analyse gemaakt van de kosten en baten van de euro? Zo ja, hoe hoog schatten zij de baten in en hoe hoog de kosten? Is daarbij een onderscheid gemaakt tussen de voordelen van de interne markt en de netto-voordelen van de euro zelf? Is het volgens het CPB mogelijk een goede inschatting te maken van zowel kosten als baten?
2. Het CPB heeft in het boek 'Europa in Crisis' een inschatting gegeven van de baten van de euro. Het zou gaan om ongeveer een weksalaris per jaar. Gaat het hier om een inschatting van baten van de euro die zich reeds hebben voorgedaan of een inschatting van de opbrengsten op termijn?
3. Op welk onderliggend onderzoek is die inschatting van een weksalaris per jaar gebaseerd? Gaat het hier om het onderzoek 'Study on the Impact of the Euro on Trade and Foreign Direct Investment' van Baldwin of gaat het ook om andere onderzoeken? Zo ja, welke?
4. Aangezien het genoemde onderzoek uit 2008 stamt kan het effect van de crisis nog niet zijn meegenomen. Maakt dat volgens het CPB uit om vast te stellen hoeveel de euro heeft bijgedragen aan de economie?
5. Is er volgens het CPB voldoende onderzoek gedaan naar het effect van de euro om een betrouwbaar beeld te geven van de mate waarin de euro heeft bijgedragen aan groei van de economie en het inkomen van huishoudens?
6. Sluit het CPB uit dat de opbrengsten ook wel eens negatief zouden kunnen zijn?
7. Is de Europese schuldencrisis volgens het CPB deels te wijten aan de invoering van de euro? Zo nee, is er wel enig verband tussen de introductie van de euro en de schuldencrisis?
8. Is er enig verband tussen het uniforme rentebeleid van de ECB en de crisis? Zo ja, welk verband?
9. Heeft het niet meer kunnen devalueren van de eigen valuta voor bepaalde landen geleid tot extra kosten?
10. In 'Europa in Crisis' komt alleen een hoofdstuk voor, getiteld 'De baten van de euro', maar er is geen hoofdstuk over de kosten van de euro. Is het volgens het CPB mogelijk om een actuele inschatting te maken van de kosten van de euro? Zo nee, is het dan wel zinvol om te spreken over de baten van de euro, wanneer men de kosten niet goed kan inschatten? Zo ja, hoe hoog zouden die zijn?
11. Welke landen hebben het meeste last van de euro, dan wel het minste profijt?
12. Hoeveel hoger zouden de consumptieve bestedingen in 2011 zijn uitgevallen wanneer de groei van de consumptieve bestedingen in Nederland gedurende de afgelopen 10 jaar

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl

- gelijk was geweest aan de groei van het bruto binnenlands product?
13. Is er volgens het CPB enig verband tussen de komst van de euro en het feit dat de consumptieve bestedingen in Nederland sindsdien zijn achtergebleven? Zo nee, berust dit dan op toeval?
  14. Hoe verklaart het CPB het achterblijven van de consumptie in Nederland sinds de invoering van de euro? In hoeverre is dat het gevolg van achtergebleven koopkracht?
  15. Hoe schat het CPB de kosten in van het uiteenvallen van de euro? Zijn zowel de kosten voor het in stand houden van de euro als de kosten van het uiteenvallen goed in kaart te brengen? Welke kosten moeten er volgens het CPB meegerekend worden bij het in stand houden van de euro? In hoeverre wordt het saldo van kosten en baten van de euro negatief wanneer er sprake is van een exit uit de euro? Welke kosten zouden volgens het CPB gemoed gaan met het uittreden van een land met een negatief Target2-saldo?

Een afschrift van deze brief zond ik aan de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Financiën,

R.F. Berck

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.fin@tweedekamer.nl